

VII. Технічне оснащення архівів

тивних документів з пожежної безпеки для державних архівних установ України.

Примітки

¹ Кодолов В. П. Замедлители горения полимерных материалов. — М.: Химия, 1980. — 270 с.

² Пат. 4373 України. Біс- (О,О-1-хлор-3-бромізопропіл) -3-хлор-2-бромпропілфосфонат, як антипирен / Інститут органічної хімії НАН України (Україна); Заяв. 29.05.1983 (СРСР); Видано 15.07.1994 р.

³ Свідоцтво Державного патентного відомства України

№ 627 на товарний знак ФЛАМАЛ / Інститут органічної хімії НАН України (Україна); Заяв. 26.07.78 (СРСР); Видано 26.07.1998.

⁴ Вогман Л. П., Марковский Л. Н., Мисюра А. В., Михайлов Д. С. Огнезащита газонаполненных полиуретанов антипиренами серии «Фламал» // Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. — М.: ВНИИПО МВД СССР, 1983. — С. 72–75.

⁵ Сергазин Ж. Ф. Основы обеспечения сохранности документов. — М.: Высшая школа, 1986. — 240 с.

⁶ Мисюра А. В. Фламал-315А — высокоэффективный антипирен-модификатор полимеров // Проблемы пожарной безопасности. — К.: МВС України. — 1995. — С. 215–216.

УДК 614.841.345.6

**Анатолій Місюра, Анатолій Шурубуря,
Олександр Диннік**

ПРАВОВІ НОРМИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВНИХ АРХІВАХ УКРАЇНИ

В связи с прекращением функционирования административных структур бывшего СССР и принятым Верховным Советом Украины в декабре 1993 года Закона «О пожарной безопасности» возникла необходимость обеспечения хозяйственного комплекса Украины своими отраслевыми нормативными документами, в том числе правилами пожарной безопасности Национального архивного фонда Украины. Разработаны «Правила пожарной безопасности для государственных архивных учреждений Украины», исполнение которых является обязательным для всех должностных и физических лиц архивных учреждений.

Згідно з Законами України «Про пожежну безпеку» і «Про Національний архівний фонд і архівні установи», прийнятими Верховною Радою України 17 грудня 1993 р. № 3747 — XII та 24 грудня 1993 р. № 3815 — XII, відповідно, Державним комітетом архівів України (Держкомархів України) зроблено замовлення (технічне завдання) Українському державному науково-дослідному інституту архівної справи та документознавства (УДНДІАСД) на розроблення керівного нормативного документа (КНД) «Правила пожежної безпеки для державних архівних установ України» (далі «Правила...»). Це замовлення включено в план науково-дослідних робіт УДНДІАСД на 1999 — 2000 рр.

Метою розроблення «Правил...» є створення КНД, що регламентує галузеві вимоги та правила пожежної безпеки для державних архівних установ України.

«Правила...» покликані сприяти вирішенню задач попередження пожеж, забезпеченню безпеки людей, зниженню можливих втрат Національного архівного фонду та майна, запобіганню виникнення негативних екологічних наслідків. «Правилами...» передбачається регламентування вимог пожежної безпеки до територій, будівель, сховищ та інших приміщень архівів, до використання інженерного обладнання та систем протипожежного захисту, до порядку організації контролю за виконан-

ням правил пожежної безпеки, до організації навчання та перевірки знань з пожежно-технічного мінімуму. КНД передбачає заміну «Правил пожарной безопасности для государственных архивов СССР» / Главархив при СМ СССР от 20.04.87 / з урахуванням вимог «Правил пожежної безпеки в Україні» Головного управління державної пожежної охорони (ГУДПО) МВС України від 22 червня 1995 р. № 400 (НАПБ А. 01.001-95).

Після розроблення проекту першої редакції «Правила...» були надіслані на відгуки в Український науково-дослідний інститут пожежної безпеки МВС України, Центральний державний архів громадських об'єднань України, Центральний державний історичний архів України, Галузевий державний архів МВС України, Державний архів Київської області, організаційно-аналітичний відділ та відділ зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву України. Всі відгуки, пропозиції та зауваження, що надійшли, проаналізовані, оброблені та систематизовані.

Доопрацьований проект «Правил...» з внесеними змінами та доповненнями підготовлено в остаточній редакції до узгодження та реєстрації.

Проект «Правил...» містить в собі 9 розділів, 19 підрозділів та 7 додатків і має таку структуру:

1. Галузь застосування.
2. Загальні положення щодо забезпечення пожежної безпеки державних архівних установ України:
 - 2.1. Загальні положення;
 - 2.2. Обов'язки посадових осіб;
 - 2.3. Обов'язки працівників, інших фізичних осіб.
3. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки державних архівних установ України.
4. Загальні вимоги пожежної безпеки до територій, будівель, приміщень, споруд:
 - 4.1. Утримання територій;
 - 4.2. Утримання будівель, приміщень та споруд;
 - 4.3. Утримання евакуаційних шляхів і виходів.
5. Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання:

- 5.1. Електроустановки;
- 5.2. Опалення, вентиляція і кондиціонування;
- 5.3. Автоматичні телефонні станції (АТС).
6. Вимоги до додержання технічних засобів протипожежного захисту:
 - 6.1. Установки пожежної сигналізації та пожежогасіння;
 - 6.2. Системи оповіщення про пожежу. Засоби зв'язку;
 - 6.3. Протипожежне водопостачання;
 - 6.3.1. Зовнішнє протипожежне водопостачання;
 - 6.3.2. Внутрішнє протипожежне водопостачання;
 - 6.4. Первинні засоби пожежогасіння.
7. Основні вимоги пожежної безпеки до об'єктів державних архівних установ України:
 - 7.1. Архівосховища;
 - 7.2. Сховища кінофотофоновідеодокументів;

- 7.3. Лабораторно-виробничі споруди та приміщення і технологічне обладнання;
- 7.4. Матеріальні склади. Склади легкозаймистих речовин (ЛЗР) та горючих рідин (ГР).
8. Вимоги пожежної безпеки під час проведення вогневих, фарбувальних та будівельно-монтажних робіт.
9. Обов'язки та дії працівників державних архівних установ у разі виникнення пожежі.
10. Додатки.

Розроблення даного КНД є дуже важливим, оскільки має забезпечити виконання Закону України «Про пожежну безпеку», створити нормативну базу для забезпечення пожежної безпеки та удосконалення пожежно-профілактичної роботи як з боку працівників Державного пожежного нагляду, так і з боку керівників державних архівних установ України.

УДК 930.251

Кишиштоф Стрийковскі

БУДІВНИЦТВО І ОСНАЩЕННЯ АРХІВІВ

Освещаются аспекты современного архивного строительства. Приводятся характеристики идеального архивного хранилища. Затронуты вопросы компьютеризации архивного дела.

Згідно з Польським архівним словником, архів — це будівля і приміщення, що належить інституції, завданням якої є збереження архівних одиниць. Нині в польській архівній літературі існує не так багато праць, що стосувалися б тільки будівництва чи оснащення архівних установ. Ця проблема виносить на розгляд лише тепер, а раніше її, як правило, обминали. Водночас власне від відповідного оснащення архівів часто залежить забезпечення належної фізичної збереженості архівних фондів.

Про архівне будівництво та оснащення архівних приміщень відповідним обладнанням найчастіше йдеться в архівних підручниках, в частинах, присвячених загальній профілактиці. Значно менше літератури присвячено спеціальним проблемам. В Польщі умови зберігання документів визначаються «Вказівками до справи організації сфери архівних установ», обов'язковими в кожній архівній установі, підпорядкованій державній архівній адміністрації. Інформацію про приміщення і відповідне службове обладнання подають також довідники для осіб, які обслуговують архіви установ чи архівосховища.

Проблемі архівного будівництва та оснащення архівних установ належним обладнанням багато уваги приділяє Міжнародна Рада Архівів. На важливості цієї проблеми наголошувалося під час засідань МРА в Туріні в 1989 р., де порушувалися питання адаптації об'єктів, створених для архівних потреб, та у Відні в 1990 р., де обговорювалися питання безпеки в архівних приміщеннях. Справами будівництва для архівних потреб займається спеціалізована агенція МРА — Комітет у справах збері-

гання і реставрації архівних справ, який ці питання вважає основними у широкому розумінні профілактики безпеки архівних документів.

Нині існує небагато інструкцій, що стосуються безпеки пам'яток історії. Археологічні дослідження, які проводились на Близькому Сході, відкрили, що архіви і раніше мали у своєму розпорядженні власні приміщення (наприклад, архів королів міста Угаріт). Архіви стародавньої Греції часто розміщалися при святинях (наприклад, Метроон в Афінах). Подібна практика існувала в Римі, де архіви у часи Республіки розміщалися при святинях Сатурна, а пізніше були перенесені до окремої будівлі при Капітолії. Залишається тільки здогадуватися, як тогочасні приміщення були обладнані, адже в них зберігались і глиняні таблички, і папірусові сувої, і документи на пергаменті. Основою архівного обладнання того часу були дерев'яні скрині або шкіряні сакви.

Знехтування традицією зберігання документів в одному місці і впровадження традиції возіння документів за володарем (в Римі *scrinia viatoria*) стали причиною втрати багатьох важливих для них і для держави документів. Подальші важливі події (відомі з пізнішої історії Франції чи хоча б Польщі) усталили звичай зберігання архівів в одному постійному надійному місці.

Власний будинок, якщо брати ближче до нашого часу, мав у своєму розпорядженні архів Папи, що розміщався в лютеранському костелі. Власні архіви, розміщені в окремих приміщеннях, можливо на зразок папського, мали у своєму розпорядженні також монастирі й костели.

У 12 ст., особливо на Заході, документи складали переважно в скарбниціях (*tresor des chartes*) поспілі з найважливішими для володаря предметами розкоші і фінансовими запасами. Вже сам цей факт передбачав необхідність охорони такого приміще-